HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דכל גריוא דבעינא. בחיה מדה שתרלה לקח: **חפייה כופרא.** זיפתו מבחוץ כדי שימחוק החטים: **ליכיל לי.** ימוד לי: **דרשינא בך.** כלומר שתהא חייב לי: **שחינא חמרא נרקודא דאבוך.** שתיין ירקד: **ובקירקני דאמך.** במזיגתה שתמך תמוגז לי הכוס: **מאי טובעכה.** עשו שניהם: **תרמי לי נטלא.** תמוגז לי הכוס כמו מנטל: **טועה אתה בה.** כלומר שמניח את שמחו של היתר ותפס זו של זעות: **מאי זעות.** [כי ענייא קמא]. מיתי דבימי תירמי לי ולדידיה ס"ל קום רקוד לי: **[מאי שבל.** דכתיב] ושתה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה תבל הוא (ויקרא יח): **ולי תבלין יש בה.** כלומר יש בביתה זו טעם מבחירות שמנחת בעלה ורבעה לבהמה: **זו מאי היא.** ומפרש ביבמות (דף נז:) בחיש הבא על נשים הרבה וכן אתה שבעלה לנשים הרבה ואינה יודעת מחיזה מהם מתעברה והולידה בת ומתוך כך נוטל את בתו ואת שהם נוטל את שהם ואת בתו לאחר: **לא יכיל בן אלעשה למיסבל.** חומו זילותא של כך לפי שהיה עשיר גדול ולא היה יכול לראות דבר של זילותא ממחיו: **מאי בן אלעשה.** כלומר מניין להוה עשיר: **תספורת יחידאי.** שאין כמותה: [ג] **פיזר מעותיו.** שהיה נותן ממון גדול לספר שהיה מספר לו כתגלחת של כ"ג: **תרמוזה קרא קרקוואי.** לזועין של אותו מקום שאינן מתבטלין לעולם יפה: **דטמוזה גרמך.** [ד] עפר של גחלים לזאו מבטלין הוא: **לזאים עם לזעת תרמוזה.** לזאת להרמוזה לאו טמוזה גרמך אלא שם מקום הוא ומין זרעים הוא: **מתני' ממעשה רחמתא.** היינו דבר שנגמר ביאוזו בקדירה ואינו אלא מחמת המינין לאפוקי דבר שאין גמר ביאוזו בקדירה על שמבטלין אותו בחילפא: **כלל הנעשה בקדירה.** אפילו מבושל בחילפא אסור: **גמ' ניורד בחילפא שבבר וז'.** הואיל וקודם שמניחו בחילפא מבטלו בקדירה והדר מניחו בחילפא כן היה מנהגן והוי יורד לקדירה ולפיכך אסור: **מן היורד בחילפא מותר ניורד לקדירה.** קודם שירד לחילפא: **מן הנעשה בקדירה.** לגמרי כל ביאוזו שאינו יורד לחילפא כלל: **מותר בנעשה בחילפא.** אע"פ שהיה קודם לכן בקדירה: **מותר בנעשה בקדירה.** בנגמר בקדירה:

מתני'

דכל גריוא דבעינא שקילנא שקל דיקולא רבה חפייה כופרא וסחפיה על רישיה ואזל ואמר ליה ליכיל לי מר ארבעין גריוי חיטי דרשינא בך אחוך רבי א"ל לאו אזהרתך דלא תבדחן א"ל חיטי דרשינא קא נסיבנא א"ל בר קפרא לברתיה דרבי למחר שתינא חמרא בריקודא דאבוך ובקירקני דאמך בן אלעשה חתניה דרבי הוה ועשיר גדול הוה אזמניה לבי הילולא דרבי שמעון ברבי א"ל בר קפרא לרבי מאי [1]תועבה כל דא"ל רבי דהכין הוא תועבה פרכה בר קפרא א"ל פרשיה את א"ל תיתי דביתכי תירמי לי נטלא אתת רמיא ליה א"ל לר' קום רקוד לי דאימר לך הכי אמר רחמנא תועבה אתה בה לכסא אחרינא [ה]א"ל מאי [2]תבל א"ל כי עניינא קדמאה א"ל עיביד לי דאומר לך עבד אמר ליה תבל הוא תבלין יש בה מי שניא הדא ביאה מן כולהון ביאות אמר ליה ומאי [3]זימה אמר ליה עיביד כי עניינא קדמאה עבד ואמר ליה [ג]זו מה היא לא יכיל בן אלעשה למיסבל קם ונפק הוא ואינתתיה מתמן מאי בן אלעשה דתניא [ג]לא לחנם פיזר בן אלעשה את מעותיו אלא להראות בהן תספורת של כ"ג דכתיב [4]כסום יכסמו את ראשיהם תנא כעין לולינית מאי לולינית א"ר יהודה תספרתא יחידתא היכי דמי אמר רבא [ו]ראשו של זה בצד עיקרו של זה והיינו תספורת של כהן גדול: ובדלעת הרמוזה: מאי דלעת הרמוזה אמר שמואל קרא קרקוואי רב אשי אמר דלעת הטמונה ברמץ איתיביה רבינא לרב אשי [ז]רבי נחמיה אומר דלעת ארמית היא דלעת המצרית כלאים עם היונית כלאים עם הרמוזה תיובתא **מתני'** [ב]הנודר ממעשה קדרה אין אסור אלא ממעשה רתחתא אמר קונם היורד לקדרה [ח] שאני טועם אסור בכל הנעשה בקדרה: **גמ'** תניא [ט]הנודר מן היורד לקדרה אסור ביורד לאלפס שכבר ירד לקדרה קודם שיורד לאלפס מן היורד לאלפס מותר ביורד לקדרה מן הנעשה בקדרה מותר בנעשה באלפס מן הנעשה באלפס מותר בנעשה בקדרה [י]הנודר מן היורד לתנור אין אסור אלא בפת ואם אמר כל מעשה תנור עלי אסור בכל הנעשים בתנור:

מתני'

דיקולא רבה. סל גדול: **חפייה כופרא.** טח פומו בזפת כדי שלא יצאו החטים ממוך נקבי הסל: **וסחפיה על רישיה.** הפכו על ראשו: **ליכיל לי מר.** ימדוד: **חטים דרשינא.** שהלויתיך. **ובקירקני דאמך.** קמחר: **נרקודא דאבוך.** שירקד לפני כשאתה: **ובקירקני דאמך.** שתהא אתך מקרקרת ומזמרת: **מאי טובעכה.** דכתיב גבי משכב זכור: **נטלא.** כלי קטן: **טועה אתה בה.** שמניח משכבי אשה והולך אצל זכר: **מאי שבל.** דכתיב גבי אשה הנרבעת לבהמה: **תבלין יש בה.** בתמיה: **מאי שניא הדא ביאה מכולהו ביאות.** כלומר היאך מנחת בן מינה לילך אצל הבהמה: **זו מה היא.** לשון ספק שאין יודע ממי היא מתעברת: **תספורת יחידאי.** תספורת נאה: **כלל עקרו של זה.** מלמדנו היה שלא יעלה אחד מן השערות על חבירו: **קרקוואי.** על שם מקומן: **דלעת ארמית היא דלעת המצרית.** כלומר זו היא דלעת המצרית: **והיא לזאים עם הרמוזה.** ללמד לזאו טמוזה ברמץ קאמר אלא מין דלעת היא שנקלפת כמוזה: **מתני' הנודר ממעשה קדרה אינו אסור אלא במעשה רתחתא.** מפרש בירושלמי[ב] מיהו מעשה רתחתא כגון חילקא טרגין וטסני שלא ושורז זריד וערסן והיינו דקאמר אינו אסור אלא ממעשה רתחתא ונקראת רתחתא על שם שאדין להרתיח ולבשל הרבה: **גמ'** שבבר ירד לקדרה קודם שירד לאילפס. כך היה דרכן במעשה אילפס שהיו מרתיחין אותו בקדרה ואחיבה קלה: **מן היורד לאילפס מותר ניורד לקדרה.** קמ"ל דלא תימא כל שהרתיחו אותו רתיחה קלה כמו שירד לאילפס יורד לאילפס מיקרי מפני שהוא מוכן לכך מ"ש שעדיין לא ירד קמ"ל דלא. כך נראה בעיני: **מן הנעשה בקדרה מותר בנעשה באילפס.** מפני שהוא נעשה בקדרה ויש מפרש אפי' אם אחר כך נתנוהו באילפס יש שיורד באילפס משמע שאחלת ירידתו לאילפס: **מן הנעשה בקדרה מותר בנעשה באילפס.** מ"ש שירד לקדרה מחלה לקדרה כי היורד לאילפס משמע שאחלת ירידתו לאילפס: **מן הנעשה בקדרה מותר בנעשה באילפס.** מ"ש שירד לקדרה מחלה לקדרה כי הנעשה בקדרה משמע שנגמר בקדרה: מותר בנעשה בקדרה. לפיכך יכול לאילפס מחלה:

ח א מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל"ו:
ו ב ג מיי' פ"ע מהל' נדרים הל"ז טוש"ע יו"ד סי' רין סעי' ב:

הגהות הב"ח

(ה) משנה שאיני טועם:

פירוש הרא"ש

דיקולא רבה וחפייה כופרא. נקט סל גדול וחפהו בזפת: ליכיל לי מר. ימדוד: ברקוודא דאמך ובקרקני דאבוך. שתהא אתך מרקדת לפני ואתני מכרכר: תירמי לי נטלא. תמוגז לי הכוס: תועה אתה בה. שמניחין נשותיהן והולכין אחר משכב זכור: תבלין יש בה. נעמה עליו ניאוף שהוא מגוה של בהמה: כסום יכסמו את ראשיהם. כקוסמת הזה שמגלח של זה בגד עיקרו של זה ובכ"ג מיירי מדכתיב בקרץ ויין לא יטמו כל הכן מכלל דהך לאו בכל כהן מיירי ועוד דכריסף כתיב ודאסף לא יגלחו והייט בשאר כהנים: קרא קרקוואי. לזועין של אותו מקום: ובדלעת הרמוזה. דלעת הטמונה ברמץ נקרא דלעת הטמונה כלאים עם הרמוזה. שלמא מין בפני עצמו הוא נקרא כן על שם שמטמון במינין רגילין לטמון ברמץ אבל שאר מיני לזועין אינם נקלפים כך אפי' שם טומנין אותן ברמץ: (מתני') שבבר ירד לקדרה קודם שירד לאילפס. שמבטלין אותו קצת מחילה קודם שמטגנין אותו באילפס מותר ביורד לקדרה. כי היורד לקדרה אין דרך לתתו באילפס ויש מפרש אפי' אם אחר כך נתנוהו באילפס יש שיורד מחלה לקדרה כי היורד לאילפס משמע שאחלת ירידתו לאילפס: מן הנעשה בקדרה מותר בנעשה באילפס. מ"ש שירד לקדרה מחלה כי הנעשה בקדרה משמע שנגמר בקדרה: מותר בנעשה בקדרה. לפיכך יכול לאילפס מחלה:

תוספות

טחייה בופרא. טח בזפת: דיקולא. סל גדול: דרשינא בך. שהלויתיך ומילי דבדיחותא הוא אומר: ברקוודא דאבוך ובקורקני דאימך. כמו מרקדים טרפיי"ר: תועה אתה בה. שמניחין נשותיהן והולכין אצל משכב זכור: תבלין יש. בניחא זו משניא הלא ניחא מכל ניחות: קרי קרקוואי. לזועין של אותו מקום שאינו בכלל מבטלין: דלעת הטמונה ברמץ. פירש בכלל מבטלין: כלאים. מכלל דהרמוזה לא הוי טמונה ברמץ אלא על שם מקום הוא: הנודר ממעשה קדירה אינו אסור אלא במעשה רתחתא. דבר שנגמרה בקדירה ואין אסור [אלא] בדבר שנגמר בו: בחילפא אסור בכל המתבשל בקדירה ואפילו אינו נגמר אלא בחילפא: תנא הנודר מן היורד

בקדירה אסור ביורד לאילפא. אחר שירד לקדירה ביורד לקדירה משמע שירד מחלה לקדירה: מן היורד לאילפא מותר ביורד לקדירה. מחילה אע"פ שנגמר בחילפא ביורד לעולם משמע על שם שמחל ירידתו ולא על שם קופו: מן הנעשה בקדירה. משמע שנגמר בלבד מותר ביורד לקדירה מחלה ונגמר בחילפא: מן היורד לתנור אינו אסור אלא בפת. לגי מיקרי יורד בתנור אלא פת בלבד: כל מעשה תנור עלי אסור בכל הנעשה בתנור. ל"ע דמשמע דמחילוק בין יורד למעשה ומאי תנא כל מעשה ול"ב כדיתא ליתני כל יורד:

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֲבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם:
ויקרא כ יג

2. וּבְבָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְטָמְאָה בָהּ וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמֹד לִפְנֵי בְהֵמָה לְרִבְעָה תֶּבֶל הוּא:
ויקרא יח כג

3. עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בִּנָּהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תְגַלֶּה לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא:
ויקרא יח יז

4. וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם יְכַסְּמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם:
יחזקאל מד כ

מוסף רש"י

זו מה היא. לשון ספק (יבמות לז:). **בן אלעשה.** תמגו של רבי היה ומגו ממון ולמדו לו מזה מתפותא (סנהדרין כב:). **כסום יכסמו את ראשיהם.** כקוסמת הזו שסדורין בסבולת, ללמד על זה בגד עיקרו של זה, כך שמעתי משמו של ר' מנחם ז"ל ויתכן לפרשו לשון מדת דבר הסוה, לפ גזזת רחם ולפ גידול שער אלא במדה סוה תמוה"ל בלע"ז (יחזקאל מד כ). **לאלפס.** קערה (ביצה לב.).